DOMSTOLENS DOM

den 15 juni 1999 *

I mål C-321/97,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-Fördraget (nu artikel 234 EG), från Stockholms tingsrätt, att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Ulla-Brith Andersson och Susanne Wåkeräs-Andersson

och

svenska staten,

angående tolkningen av artikel 6 i Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, undertecknat den 2 maj 1992 och godkänt i rådets och kommissionens beslut 94/1/EKSG, EG av den 13 december 1993 om ingående av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet mellan Europeiska gemenskaperna, deras medlemsstater och Finland, Island, Liechtenstein, Norge, Sverige och Österrike (EGT L 1, 1994, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 11, s. 37), och rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EGT L 283, s. 23; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 121),

meddelar

* Rättegångsspråk: svenska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden G.C. Rodríguez Iglesias, avdelningsordförandena J.-P. Puissochet, G. Hirsch och P. Jann samt domarna J.C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, J.L. Murray, D.A.O. Edward, H. Ragnemalm, L. Sevón (referent) och M. Wathelet,

generaladvokat: G. Cosmas,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— svenska staten, genom justitiekanslern Hans Regner, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten Gun Löfgren Cederberg, Stockholm,

— Sveriges regering, genom Lotty Nordling, rättschef för EU-frågor, Utrikesdepartementet, i egenskap av ombud,

— Frankrikes regering, genom Kareen Rispal-Bellanger, sous-directeur, internationella ekonomiska och gemenskapsrättsliga frågor, utrikesministeriets rättsavdelning, och Claude Chavance, secrétaire des affaires étrangères vid samma avdelning, båda i egenskap av ombud,

— Norges regering, genom biträdande generaldirektören Jan Bugge-Mahrt, utrikesministeriet, i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom juridiska rådgivarna John Forman och Christina Tufvesson, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid sammanträdet den 11 november 1998 av: Ulla-Brith Andersson och Susanne Wåkerås-Andersson, företrädda av advokaten Allan Stutzinsky, Göteborg, svenska staten, företrädd av Hans Regner, Sveriges regering, företrädd av Lotty Nordling, Frankrikes regering, företrädd av Claude Chavance, Islands regering, företrädd av Martin Eyjólfsson, juridisk rådgivare vid Islands beskickning vid Europeiska unionen, i egenskap av ombud, Norges regering, företrädd av Jan Bugge-Mahrt och kommissionen, företrädd av John Forman och Christina Tufvesson,

och efter att den 19 januari 1999 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Stockholms tingsrätt har genom beslut av den 15 september 1997, som inkom till domstolens kansli den 17 september samma år, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt tre frågor om tolkningen av artikel 6 i Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (svensk version, SÖ 1993:24; nedan kallat EES-avtalet), undertecknat den 2 maj 1992 och godkänt i rådets och kommissionens beslut 94/1/EKSG, EG av den 13 december 1993 om ingående av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet mellan Europeiska gemenskaperna, deras medlemsstater och Finland, Island, Liechtenstein, Norge, Sverige och Österrike (EGT L 1, 1994, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 11, s. 37), och rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagare vid

arbetsgivarens insolvens (EGT L 283, s. 23; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 121).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Ulla-Brith Andersson och Susanne Wåkeråss-Andersson och svenska staten, där de förstnämnda har väckt talan om skadeståndsansvar för svenska staten på grund av att denna inte på ett korrekt sätt har införlivat direktiv 80/987 — vilket det hänvisas till i punkt 24 i bilaga XVIII till EES-avtalet — med svensk rätt.

Tillämpliga bestämmelser

3 Enligt artikel 2 b i EES-avtalet avses i detta avtal med "*EFTA-staterna*: de avtalsslutande parter som är medlemmar av Europeiska frihandelssammanslutningen".

4 I artikel 6 i EES-avtalet föreskrivs följande:

"Utan att föregripa en framtida utveckling av rättspraxis skall bestämmelserna i detta avtal, i den mån de i sak är identiska med motsvarande bestämmelser i Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen och i Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen samt med rättsakter som antagits med tillämpning av dessa två fördrag, vid genomförande och tillämpning tolkas i enlighet med relevanta avgöranden av Europeiska gemenskapernas domstol som meddelats före dagen för undertecknandet av detta avtal."

5 Artikel 7 i EES-avtalet har följande lydelse:

"Rättsakter som det hänvisas till eller som ingår i bilagorna till detta avtal eller i beslut av Gemensamma EES-kommittén skall vara bindande för de avtalsslutande parterna samt utgöra en del av, eller införlivas med deras interna rättsordning enligt följande:

...

b) En rättsakt som motsvarar ett EEG-direktiv skall ge de avtalsslutande parternas myndigheter rätt att välja form och metod för genomförandet."

6 I protokoll 34 till EES-avtalet om möjligheten för EFTA-staternas domstolar att begära att Europeiska gemenskapernas domstol beslutar om tolkningen av EES-regler som motsvarar EG-regler (EGT L 1, 1994, s. 204, svensk version, SÖ 1993:24, nedan kallat protokoll 34) föreskrivs följande:

"Artikel 1

Om det i ett mål eller ärende som är anhängigt vid en domstol och andra dömande myndigheter i en EFTA-stat uppstår en fråga om tolkningen av bestämmelser i avtalet som i sak överensstämmer med bestämmelser i fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna i den lydelse dessa har genom ändringar eller tillägg, eller i rättsakter antagna i enlighet med dessa fördrag, får domstolen eller myndigheten om den anser det nödvändigt begära att Europeiska gemenskapernas domstol beslutar i frågan.

Artikel 2

En EFTA-stat som avser att använda sig av detta protokoll skall underrätta depositarien och Europeiska gemenskapernas domstol i vilken omfattning och under vilka förutsättningar protokollet skall gälla för dess domstolar eller andra dömande myndigheter."

7 Enligt artikel 108.2 första stycket i EES-avtalet skall "EFTA-staterna... upprätta en domstol (EFTA-domstolen)".

8 I artikel 34 i Avtalet mellan EFTA-staterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol (EGT L 344, 1994, s. 1, svensk version, SÖ 1993:25, nedan kallat EFTA:s övervakningsavtal), vilket ingicks den 2 maj 1992, preciseras följande:

"EFTA-domstolen skall vara behörig att avge rådgivande yttranden angående tolkningen av EES-avtalet.

När en sådan fråga väcks vid en domstol i en EFTA-stat, får den domstolen, om den anser att det är nödvändigt för att döma i saken, begära att EFTA-domstolen avger ett sådant yttrande.

..."

9 Enligt Avtalet om övergångsbestämmelser för en period efter vissa EFTA-staters anslutning till Europeiska unionen, vilket EFTA-staterna ingick den 28 septem-

ber 1994 (svensk version, SÖ 1994:76), kan nationella domstolar i EFTA-stater som ansluter sig till Europeiska unionen i mål som rör omständigheter som inträffat före anslutningen begära att EFTA-domstolen även efter anslutningen uttalar sig om tolkningen av EES-avtalet. Av artikel 5 i detta avtal följer att EFTA-domstolen, i den sammansättning den hade före anslutningen, även fortsättningsvis är behörig vad avser ansökningar som inlämnats senast den 31 mars 1995.

10 Direktiv 80/987 föreskriver ett system för skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens. Artikel 1.1 och 1.2 har följande lydelse:

"1. Detta direktiv skall tillämpas på arbetstagares fordringar på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden gentemot arbetsgivare som är att anse som insolventa enligt artikel 2.1.

2. Medlemsstaterna får undantagsvis utesluta fordringar från vissa kategorier av arbetstagare från tillämpningsområdet för detta direktiv på grund av den speciella arten av arbetstagarnas anställningsavtal eller anställningsförhållanden, eller på grund av att det finns andra former av garanti som ger arbetstagarna ett skydd motsvarande det som skall finnas enligt detta direktiv.

De kategorier av arbetstagare som avses i föregående stycke är upptagna i bilagan."

11 I punkt 24 i bilaga XVIII till EES-avtalet hänvisas till direktiv 80/987. Enligt denna punkt skall, inom ramen för EES-avtalet, bilagan till direktivet anpassas vad gäller Konungariket Sverige på så sätt att vissa personer inte omfattas av dess tillämpningsområde, nämligen "[e]n anställd, eller en anställds efterlevande, som ensam eller tillsammans med nära anförvanter ägde en väsentlig del av arbetsgivarens företag eller verksamhet och som hade ett betydande inflytande över verksamheten".

12 Artikel 168 i Akten om villkoren för Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och om anpassning av fördragen (EGT C 241, 1994, s. 21, och EGT L 1, 1995, s. 1, svensk version: Handlingar beträffande Republiken Österrikes, Republiken Finlands och Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen, del II, 1995, s. 30, nedan kallad anslutningsakten) har följande lydelse:

"De nya medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att från dagen för anslutningen följa bestämmelser i direktiv... enligt artikel [189 i EG-fördraget]..., om någon annan dag för detta inte anges i förteckningen i bilaga XIX eller i någon annan bestämmelse i denna anslutningsakt."

13 Enligt 7 § lönegarantilagen (1992:497) lämnas betalning enligt garantin för sådan fordran på lön eller annan ersättning som har förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen (1970:979). I 12 § sista stycket förmånsrättslagen — i dess lydelse vid den tidpunkt tvisten rör — stadgas emellertid att arbetstagare, som själv eller tillsammans med närstående senare än sex månader före konkursansökningen har ägt minst en femtedel av företaget, inte har förmånsrätt för lön. Detsamma gäller även när andelen har ägts av en närstående till arbetstagaren.

14 Den nationella domstolen har i detta sammanhang preciserat att en närståendes ägande medför att arbetstagaren förlorar rätten till ersättning enligt lönegarantin, även om arbetstagaren själv inte äger någon del i företaget.

15 En lagändring med syfte att uppnå en bättre överensstämmelse mellan de svenska reglerna om löneskyddet vid konkurs och de regler som följer av direktiv 80/987 har trätt i kraft den 1 juni 1997.

Tvisten vid den nationella domstolen

16 Ulla-Brith Andersson och Susanne Wåkeråss-Andersson var anställda i Aktiebolaget Kinna Installationsbyrå när bolaget den 17 november 1994 försattes i konkurs. Ensam ägare till bolaget, tillika enda styrelseledamot, var Ulla-Brith Anderssons son, och Susanne Wåkeråss-Anderssons make, Per-Arne Andersson.

17 I bolagets konkurs beslutade konkursförvaltaren, enligt 7 § lönegarantilagen, jämförd med 12 § sista stycket förmånsrättslagen, att avslå kärandenas begäran om ersättning ur lönegarantin, på grund av att de var närstående till Per-Arne Andersson.

18 Kärandena väckte då talan vid Stockholms tingsrätt där de yrkade att svenska staten skulle förpliktas att till dem utge skadestånd uppgående till 60 152 SKR respektive 32 732 SKR, jämte lagstadgad dröjsmålsränta.

19 Som grund för sin talan har kärandena anfört att svenska staten, i enlighet med de rättsprinciper som EG-domstolen har slagit fast i bland annat dom av den 19 november 1991 i de förenade målen C-6/90 och C-9/90, Francovich m.fl. (REG 1991, s. I-5357; svensk specialutgåva, volym 11), vilka är tillämpliga inom ramen för EES-avtalet jämlikt artikel 6 i EES-avtalet, skall utge skadestånd på grund av att de har åsamkats skada med anledning av att direktiv 80/987 inte införlivats med svensk rätt på ett korrekt sätt.

20 Svenska staten har å sin sida gjort gällande att före Sveriges anslutning till Europeiska unionen gällde för denna ingen skadeståndssanktionerad och inför svensk domstol utkrävbar förpliktelse att tillse att svensk rätt stod i överensstämmelse med gemenskapsrätten. Inte heller Sveriges förpliktelser enligt EES-avtalet, vilka är av folkrättslig natur, kan leda till någon skadeståndsskyldighet för staten gentemot en enskild.

21 Den nationella domstolen har i begäran om förhandsavgörande anmärkt att om de svenska reglerna om lönegaranti hade stått i överensstämmelse med direktiv 80/987 och punkt 24 i bilaga XVIII till EES-avtalet, hade kärandena tillerkänts ersättning ur lönegarantin, eftersom de inte tillhör den kategori arbetstagare som har undantagits från direktivets tillämpningsområde.

22 Mot denna bakgrund beslutade Stockholms tingsrätt att förklara målet vilande och ställa följande tre frågor till domstolen:

"1) Skall artikel 6 i EES-avtalet tolkas så, att rättsprinciperna fastslagna av EG-domstolen i bland annat mål C-6/90 och C-9/90 blivit en del av EES-rätten och, således, att en stat kan bli skadeståndsskyldig gentemot en enskild på grund av att den inte på ett korrekt sätt införlivat rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens (lönegarantidirektivet) under tiden staten enbart var part i EES-avtalet och inte hade anslutit sig till Europeiska unionen?

2) Om svaret på fråga 1 är jakande: Skall artikel 6 i EES-avtalet tolkas så, att lönegarantidirektivet samt de rättsprinciper som EG-domstolen har slagit fast

i bland annat mål C-6/90 och C-9/90 har företräde framför nationell rätt om staten inte på ett korrekt sätt har införlivat det nämnda direktivet?

3) Om svaret på fråga 1 är nekande: Medför en stats anslutning till Europeiska unionen att lönegarantidirektivet samt de rättsprinciper som EG-domstolen har slagit fast i mål C-6/90 och C-9/90 har företräde framför nationell rätt även rörande förhållanden som inträffat under tiden staten enbart var part i EES-avtalet men före anslutningen till Europeiska unionen, om staten inte på ett korrekt sätt har införlivat det nämnda direktivet?"

Den första tolkningsfrågan

23 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida, enligt EES-avtalet, en EFTA-stat, som sedermera blivit medlem av Europeiska unionen, i enlighet med de rättsprinciper som slagits fast i bland annat domen i det ovannämnda målet Francovich m.fl. är skadeståndsansvarig för skada som vållats en enskild genom att direktiv 80/987 inte har införlivats på ett korrekt sätt.

24 Svenska staten, den svenska, den isländska och den norska regeringen samt kommissionen har gjort gällande att domstolen inte är behörig att uttala sig om tolkningen av EES-avtalet med stöd av artikel 177 i fördraget, eftersom den stat som den nationella domstolen lyder under inte var en medlemsstat i Europeiska unionen utan en EFTA-stat vid tidpunkten för omständigheterna i tvisten vid den nationella domstolen.

25 Kärandena och den franska regeringen har däremot hävdat att domstolen här har att ta ställning till en fråga som ställts av en domstol i en medlemsstat och att EES-avtalet ingår som en integrerad del av gemenskapens rättsordning (se dom av den 30 april 1974 i mål 181/73, Haegeman (REG 1974, s. 449; svensk

specialutgåva, volym 2, s. 281). De menar därför att domstolen är behörig att i ett förhandsavgörande uttala sig om tolkningen av EES-avtalet.

26 Det skall erinras om att ett avtal som har ingåtts av rådet enligt artikel 228 i EG-fördraget (nu artikel 300 EG i ändrad lydelse) och artikel 238 i EG-fördraget (nu artikel 310 EG), vad gemenskapen beträffar, är en rättsakt som beslutats av en av gemenskapens institutioner enligt vad som avses i artikel 177 första stycket b i samma fördrag, att bestämmelserna i ett sådant avtal från och med dagen för avtalets ikraftträdande utgör en integrerad del av gemenskapens rättsordning och att domstolen inom ramen för denna rättsordning är behörig att meddela förhandsavgörande om tolkningen av detta avtal (se dom av den 30 september 1987 i mål 12/86, Demirel, REG 1987, s. 3719; svensk specialutgåva, volym 9, punkt 7).

27 Domstolen är därför i princip behörig att meddela förhandsavgörande avseende tolkningen av EES-avtalet om en sådan fråga uppkommer vid en domstol i en av medlemsstaterna.

28 Denna behörighet att, med stöd av artikel 177 i fördraget, tolka EES-avtalet gäller emellertid endast gemenskapen, varför domstolen inte är behörig att uttala sig om tolkningen av nämnda avtal vad avser dess tillämpning i EFTA-staterna.

29 Domstolen har inte heller givits en sådan behörighet inom ramen för EES-avtalet. Det framgår nämligen av artikel 108.2 i nämnda avtal och artikel 34 i EFTA:s övervakningsavtal att EFTA-domstolen är behörig att uttala sig om den tillämpliga tolkningen av EES-avtalet i EFTA-staterna. EFTA:s övervakningsavtal innehåller ingen bestämmelse som ger domstolen parallell behörighet. Artikel 107 i EES-avtalet och protokoll 34 till EES-avtalet föreskriver visserligen en möjlighet för en EFTA-stat att bemyndiga sina domstolar och andra dömande myndigheter att under vissa förutsättningar begära att EG-domstolen fattar beslut om tolkningen av en bestämmelse i EES-avtalet, men denna möjlighet har hittills inte utnyttjats.

30 Omständigheten att den berörda EFTA-staten sedermera har blivit medlem av Europeiska unionen, varför frågan kommer från en domstol i en medlemsstat, kan inte få till följd att EG-domstolen ges behörighet att tolka EES-avtalet vad avser dess tillämpning i situationer som inte omfattas av gemenskapens rättsordning.

31 Domstolens behörighet innefattar nämligen att tolka gemenskapsrätten, i vilken EES-avtalet utgör en integrerad del, vad avser dess tillämpning i de nya medlemsstaterna från och med anslutningsdagen.

32 Domstolen har i förevarande mål ombetts att direkt ta ställning till vilka följder EES-avtalet har i den hänskjutande domstolens inhemska rättsordning vad avser en tidpunkt som ligger före anslutningen.

33 Mot denna bakgrund konstaterar domstolen att den inte är behörig att besvara den första frågan.

Den andra frågan

34 Med hänsyn till svaret på den första frågan saknas anledning att besvara den andra frågan.

Den tredje frågan

35 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida enskilda, efter en EFTA-stats anslutning till Europeiska unionen, vid de nationella domstolarna kan göra gällande rättigheter som de åtnjuter direkt enligt direktiv 80/987 och om denna stat kan bli skadeståndsansvarig för den skada som enskilda har vållats genom att nämnda direktiv inte har införlivats på ett korrekt sätt när de omständigheter som målet rör har inträffat före anslutningen.

36 Svenska staten har gjort gällande att det följer av artiklarna 166 och 168 i anslutningsakten att Konungariket Sveriges förpliktelser som medlemsstat i Europeiska unionen har trätt i kraft först i och med anslutningen.

37 Den svenska regeringen har tillagt att anslutningsakten inte innehåller någon bestämmelse som innebär att gemenskapsrätten har retroaktiv verkan på sådana förhållanden som är aktuella i målet vid den nationella domstolen. Den svenska regeringen menar dessutom att domen av den 2 oktober 1997 i mål C-122/96, Saldanha och MTS (REG 1997, s. I-5325), saknar relevans, eftersom domstolen i nämnda mål endast har uttalat sig om en processrättslig regel som omfattas av EG-fördragets materiella tillämpningsområde från och med Österrikes anslutning till Europeiska unionen.

38 Kommissionen har gjort gällande dels att Konungariket Sverige före anslutningen inte var skyldigt att med tanke på ett framtida medlemskap i Europeiska unionen införliva direktiv 80/987 med det nationella regelsystemet, varför direktivet under denna period inte kunde ha företräde framför den svenska lagstiftningen på området, dels att det framgår av dom av den 3 december 1992 i de förenade målen C-140/91, C-141/91, C-278/91 och C-279/91, Suffritti m.fl. (REG 1992, s. I-6337), att direktivet inte heller kan tillämpas på omständigheter som inträffat före anslutningen.

39 Det skall omedelbart preciseras att denna fråga rör huruvida direktiv 80/987 kan åberopas och huruvida en stat kan hållas skadeståndsansvarig med stöd enbart av gemenskapsrätten och inte på grundval av EES-avtalet som sådant.

40 Det skall först anmärkas att det i artikel 168 i anslutningsakten preciseras att de nya medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att från dagen för anslutningen följa bestämmelser i direktiv, om någon annan dag för detta inte anges i förteckningen i bilaga XIX eller i någon annan bestämmelse i anslutningsakten.

41 Eftersom någon annan dag för införlivande av direktiv 80/987 inte har angivits i anslutningsakten, skall det anses att det direktivet skulle ha införlivats senast dagen för de nya medlemsstaternas anslutning.

42 Det skall vidare anmärkas att två omständigheter måste föreligga för att direktiv 80/987 skall tillämpas. För det första skall en ansökan om inledande av ett förfarande för kollektiv reglering av fordringar ha inlämnats till behörig nationell myndighet, och för det andra skall det antingen ha fattats beslut om att inleda förfarandet eller ha fastställts att företaget har upphört, för det fall att tillgångarna är otillräckliga. Dessa två omständigheter utgör en förutsättning för att den i direktivet föreskrivna garantin skall inträda (se dom av den 10 juli 1997 i mål C-373/95, Maso m.fl., REG 1997, s. I-4051, punkterna 45 och 46).

43 Med hänsyn till att dessa två omständigheter i målet vid den nationella domstolen har inträffat före Konungariket Sveriges anslutning till Europeiska unionen, emedan den senaste av dem, konkursbeslutet, inträffade den 17 november 1994, kan enskilda inte åberopa bestämmelserna i direktiv 80/987 som hinder för

tillämpning av vissa bestämmelser i den nationella rätten (se domen i det ovannämnda målet Suffritti m.fl., punkt 12). Enskilda kan inte heller göra gällande att gemenskapsrätten har åsidosatts, i syfte att erhålla skadestånd från staten.

44 Det är nämligen endast då en medlemsstat inte har genomfört ett direktiv på korrekt sätt när tidsfristen för direktivets genomförande har löpt ut som enskilda, enligt domstolens rättspraxis, under vissa förutsättningar vid nationella domstolar kan göra gällande rättigheter som de direkt grundar på bestämmelser i detta direktiv (domen i det ovannämnda målet Suffritti, punkt 13).

45 På samma sätt är det endast då de omständigheter som utgör en förutsättning för att den i direktivet föreskrivna garantin skall inträda har inträffat efter införlivandefristens utgång som ett eventuellt felaktigt eller försenat införlivande av direktivet kan åberopas som stöd för statens skadeståndsansvar för skada som enskilda har vållats.

46 Svaret på den tredje frågan blir således att gemenskapsrätten inte innebär att enskilda, efter en EFTA-stats anslutning till Europeiska unionen, vid de nationella domstolarna i den nya medlemsstaten kan göra gällande rättigheter som de direkt grundar på direktiv 80/987 eller att denna stat kan bli skadeståndsansvarig för den skada dessa har vållats genom att nämnda direktiv har införlivats på ett felaktigt sätt, när de omständigheter som utgör en förutsättning för att den i direktivet föreskrivna garantin skall inträda har ägt rum före anslutningen.

Rättegångskostnader

47 De kostnader som har förorsakats svenska staten, den svenska, den franska, den isländska och den norska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

— angående de frågor som genom beslut av den 15 september 1997 har ställts av Stockholms tingsrätt — följande dom:

1) Domstolen är inte behörig att besvara den första frågan.

2) Gemenskapsrätten innebär inte att enskilda, efter att en stat som har varit medlem av Europeiska frihandelssammanslutningen har anslutit sig till Europeiska unionen, vid de nationella domstolarna i den nya medlemsstaten

kan göra gällande rättigheter som de direkt grundar på rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens eller att denna stat kan bli skadeståndsansvarig för den skada dessa har vållats genom att nämnda direktiv har införlivats på ett felaktigt sätt, när de omständigheter som utgör en förutsättning för att den i direktivet föreskrivna garantin skall inträda har ägt rum före anslutningen.

Rodríguez Iglesias Puissochet Hirsch

Jann Moitinho de Almeida Gulmann

Murray Edward Ragnemalm

Sevón Wathelet

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 15 juni 1999.

R. Grass G.C. Rodríguez Iglesias

Justitiesekreterare Ordförande